

Vězeňský systém ČR

PhDr. Petr Juříček, Ph.D.
8544@mail.muni.cz

Vězeňská služba ČR

Zákon č. 555/1992Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky
ze dne 17. listopadu 1992

Základní ustanovení – činnost VS

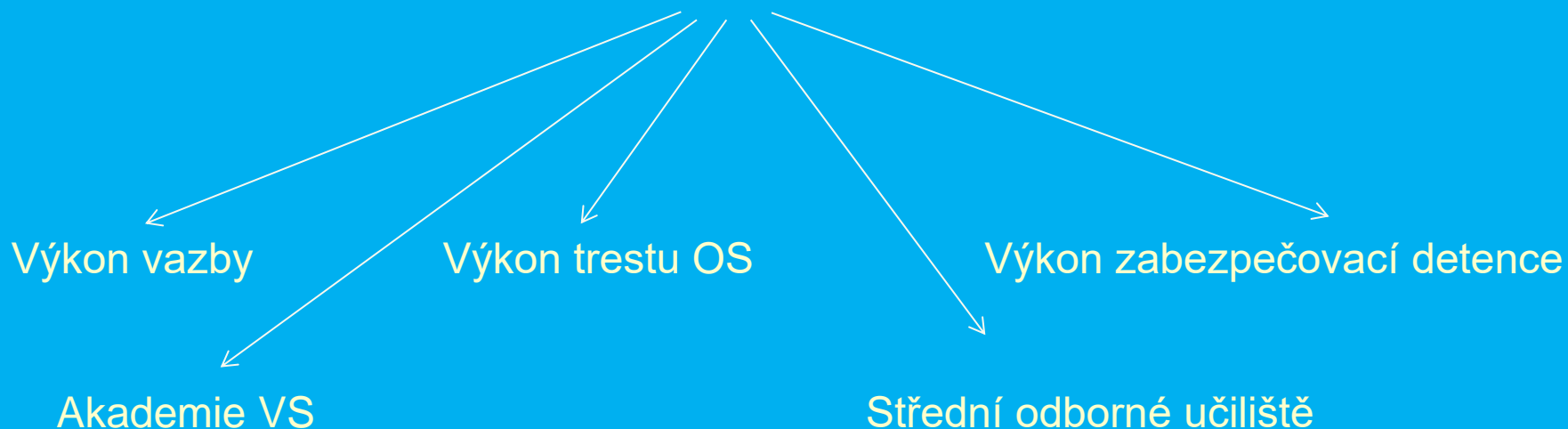
- zajišťuje výkon vazby, výkon zabezpečovací detence a výkon trestu odnětí svobody
- a to v rozsahu stanoveném tímto zákonem ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů
- při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti
- Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem

Struktura řízení

Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem

Generální ředitel - jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti

Úkoly Vězeňské služby ČR

- střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody
- eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, střeží vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence
- a je-li povolána k plnění úkolů justiční stráže, střeží budovy soudů, státních zastupitelství a ministerstva. Při této činnosti zajišťuje stanovený pořádek a kázeň
- justiční stráž zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti
- je-li justiční stráž dočasně povolána k plnění úkolů vězeňské stráže, střeží vazební věznice a věznice
- předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody, současně zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.

Další úkoly VS

- prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody
- obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění
- provádí výzkum v oboru penologie a využívá jeho výsledky a vědecké poznatky při výkonu vazby a při výkonu trestu odnětí svobody
- zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem
- zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství
- vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody,
- provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby
- vede evidenci osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody na území ČR
- plní úkoly, které pro ni vyplývají z vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je ČR vázána

Vedlejší činnosti VS

- zabezpečuje vzdělávání příslušníků a občanských zaměstnanců VS, které provádí Akademie VS a vzdělávání osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, které provádí Střední odborné učiliště
- poskytuje zdravotní služby ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům VS
- v případě potřeby zabezpečuje zdravotní služby u mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb
- v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem objasňuje a prověřuje vlastními pověřenými orgány trestné činy osob ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence
- ve spolupráci s GIBS se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti příslušníků a občanských zaměstnanců zařazených k výkonu práce ve VS spáchané při výkonu služby nebo při plnění pracovních úkolů.

Další využití VS

- příslušníci zařazení v justiční stráži mohou být dočasně povoláni k plnění úkolů vězeňské stráže v místech výkonu vazby, výkonu zabezpečovací detence nebo výkonu trestu odnětí svobody jen v mimořádných případech, nemůže-li vězeňská stráž zajistit vlastními prostředky pořádek a bezpečnost v těchto místech, a to pouze se souhlasem generálního ředitele
- příslušníci zařazení do správní služby mohou být rozhodnutím ředitele věznice dočasně pověřeni plněním úkolů vězeňské stráže, pokud vězeňská stráž jí svěřené úkoly nemůže vlastními silami plnit.

Výkon státní správy

Ministerstvo spravedlnosti při výkonu státní správy vytváří VS podmínky k řádnému výkonu její činnosti zejména tím, že:

- a) stanoví VS prostředky státního rozpočtu v rámci rozpočtu kapitoly ministerstva
- b) provádí kontrolu dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy při hospodaření s majetkem státu a kontrolu dodržování ostatních právních předpisů, pokud nepatří do působnosti jiného orgánu,
- c) na úsecích obranného a civilního nouzového plánování, ochrany utajovaných informací, požární ochrany a ochrany bezpečnosti a zdraví při práci stanoví resortní koncepce činnosti v těchto oblastech a v nezbytném rozsahu provádí analytickou a kontrolní činnost
- d) usměrňuje a koordinuje výkon služby justiční stráže s technickými a režimovými opatřeními u soudů, státních zastupitelství a na ministerstvu
- e) na úseku informatiky vypracovává analýzy a navrhuje koncepce rozvoje informačních technologií, systémů a počítačových sítí.

Povinnosti a oprávnění příslušníka

- je povinen plnit služební povinnosti a úkoly vyplývající pro něj ze zákonů a z rozhodnutí a příkazů nadřízených
- je povinen jednat s osobami ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody vážně a rozhodně, - respektovat jejich práva,
- zabraňovat krutému nebo důstojnost ponižujícímu zacházení s těmito osobami i mezi nimi navzájem
- působit k naplňování účelu výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody
- při provádění služebních zákroků a služebních úkonů je příslušník povinen dbát cti a důstojnosti osob, s nimiž jedná
- nepřipustit, aby těmto osobám vznikla bezdůvodná újma a aby případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo služebním úkonem.
- dovolují-li to okolnosti a povaha služebního zákroku, je příslušník povinen před jeho provedením
 - a) prokázat svou příslušnost k Vězeňské službě
 - b) použít domluvy, výzvy nebo varování k dosažení účelu zákroku bez jeho provedení; před výzvou použije příslušník slova "jménem zákona".

Příslušník je dále povinen

- ve službě je povinen zakročit v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy,

a) páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, popřípadě je-li důvodné podezření z jejich páchání

b) páchá-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence trestný čin, popřípadě je-li důvodné podezření z jeho páchání

c) maří-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody

- je-li narušován pořádek nebo ohrožována bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, věznice pro místní výkon trestu, soudu, státního zastupitelství nebo ministerstva, nebo při předvádění a eskortách osob z výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody.

Příslušník není povinen provést služební zákrok

- je-li pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání
- není-li k jeho provedení odborně vyškolen nebo vycvičen, ač povaha zákroku takové vyškolení nebo vycvičení vyžaduje
- brání-li tomu důležitý zájem služby
- vyžadují-li to okolnosti, je příslušník povinen v těchto případech učinit jiná opatření nezbytná k provedení služebního zákroku, zejména bez odkladu vyrozumět svého nadřízeného
- příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek

Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence trestný čin, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

Identifikace a prokazování příslušníka

- službu koná zpravidla ve služebním stejnokroji s identifikačním číslem
- koná-li službu v občanském oděvu, je označen identifikačním štítkem s číslem
- prokazuje svou příslušnost k VS služebním průkazem nebo služebním stejnokrojem s identifikačním číslem
- v místech výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo výkonu trestu odnětí svobody může příslušník prokazovat svoji totožnost též identifikačním štítkem
- ústním prohlášením "Vězeňská služba" prokazuje příslušník svoji příslušnost ve výjimečných případech, kdy okolnosti služebního zákroku neumožňují prokázat příslušnost stanoveným způsobem
- ministerstvo stanoví vyhláškou podrobnosti o prokazování příslušnosti k VS

Povinnost mlčenlivosti

Příslušník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při plnění služebních úkolů nebo v souvislosti s nimi a které v obecném zájmu nebo v zájmu zúčastněných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami

Povinnosti mlčenlivosti se nemůže příslušník dovolávat vůči policejnímu orgánu, státnímu zástupci, soudu, jinému bezpečnostnímu sboru včetně bezpečnostního sboru státu Evropské unie a kontrolním orgánům, pokud jde o údaje potřebné k plnění jejich působnosti na základě zákona nebo mezinárodní smlouvy.

Ministr je oprávněn zprostit příslušníka povinnosti mlčenlivosti.

Podání vysvětlení

- příslušník je oprávněn požadovat vysvětlení od všech osob, které mohou příspěť k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo kázeňského přestupku spáchaného pachatelem během výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody
- požadovat vysvětlení od osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, které mohou příspěť k objasnění skutečností důležitých pro odhalení kázeňského přestupku, je oprávněn rovněž **občanský zaměstnanec VS**
- pověřený orgán VS je oprávněn osobu vyzvat, aby se ve stanovenou dobu, popřípadě bez zbytečného odkladu, je-li to nezbytné, dostavila na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení
- dostaví-li se osoba na základě výzvy, je pověřený orgán VS povinen s touto osobou sepsat úřední záznam o podání vysvětlení bez zbytečného odkladu
- podání vysvětlení nesmí být od osoby požadováno, pokud by tím porušila zákonem stanovenou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna. Osoba může vysvětlení odepřít pouze, pokud by jí sobě nebo osobě blízké způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za správní delikt.

Výjimka k podání vysvětlení

- podání vysvětlení nesmí být od osoby požadováno, pokud by tím porušila zákonem stanovenou nebo státem uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byla této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěna
- osoba může vysvětlení odepřít pouze, pokud by jí nebo osobě blízké způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za správní delikt
- kdo se dostaví na výzvu má nárok na náhradu nutných výdajů a na náhradu ušlého výdělku.
- náhradu poskytuje VS
- nárok na náhradu nemá ten, kdo se dostavil jen ve vlastním zájmu nebo pro své protiprávní jednání
- nárok na náhradu zaniká, jestliže jej osoba neuplatní do 7 dnů ode dne, kdy se na výzvu dostavila; o tom musí být osoba poučena.

Osobní prohlídka a podobné úkony

Příslušník je oprávněn provést:

- osobní prohlídku a prohlídku jejích věcí,
- prohlídku těla
- snímání daktyloskopických otisků
- pořizování obrazových záznamů
- popřípadě nařídit, aby se tato osoba podrobila lékařské prohlídce
- lékařskou prohlídku provádí pouze lékař
- osobní prohlídku a prohlídku těla provádí osoba stejného pohlaví nebo lékař
- odběr krve provádí na žádost příslušníka pouze lékař, odborně způsobilý zdravotnický pracovník

Odnětí věci

Příslušník je oprávněn odejmout osobě:

- věc, kterou má neoprávněně u sebe

- věc, která by mohla být prohlášena za propadlou nebo zabranou

- nebyla-li věc prohlášena za propadlou nebo zabranou a není-li jí třeba pro další řízení, vrátí se osobě, které byla odňata

- pokud tomu nebrání účel zabezpečovací detence, vazby nebo trestu odnětí svobody

- jinak správa ústavu, v němž se vykonává zabezpečovací detence, vazba nebo trest odnětí svobody, zajistí uložení věci,

- popřípadě ji odešle na náklady osoby, které byla věc odňata, na adresu, jež tato osoba určí

- jde-li o věc bezecnou nebo zcela nepatrné hodnoty, lze ji zničit.

Oprávnění při střežení objektu

Při střežení objektů je příslušník oprávněn:

- zjišťovat totožnost osob, které vstupují do objektu nebo se v něm nacházejí
- prohlížet jejich zavazadla i věci
- prohlížet dopravní prostředky při vjezdu i výjezdu.
- při důvodném podezření, že osoba má u sebe zbraň nebo jinou věc, kterou by mohla narušit výkon zabezpečovací detence, vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství nebo ministerstva
- platí i pro věc, kterou neoprávněně vynáší ze střeženého objektu, může příslušník provést její osobní prohlídku a takovou zbraň nebo jinou věc odebrat
- může přijímat i jiná opatření nezbytná k tomu, aby do objektu nebyly vnášeny nebo dopravovány věci, které by mohly narušit bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství nebo ministerstva.

Jiná oprávnění

Příslušník je dále oprávněn:

- zjišťovat totožnost osob
- zakročit proti osobám, které se zdržují v blízkosti střežených objektů

a) je důvodná obava, že tyto osoby naruší výkon zabezpečovací detence, vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo ohrozí bezpečnost střeženého objektu

b) se tyto osoby chovají způsobem, který narušuje výkon zabezpečovací detence, výkon vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo ohrožuje bezpečnost střežených objektů.

Prokázání totožnosti pověřenému orgánu

- prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla, bylo-li přiděleno, a státní příslušnosti
- rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být v přiměřené účelu zjišťování totožnosti

Pověřený orgán Vězeňské služby je oprávněn:

- vyzvat k prokázání totožnosti osobu
- je-li podezřelá ze spáchání TČ nebo správního deliktu
- od níž je požadováno vysvětlení
- zdržující se v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání TČ nebo správního deliktu osobou ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence
- která je oznamovatelem podezření ze spáchání TČ nebo správního deliktu
- při plnění jiného úkolu, je-li to nezbytné pro předcházení TČ

Odmítnutí podání vysvětlení

Odmítne-li dotazovaná osoba vysvětlení prokázat svoji totožnost nebo nemůže-li ji prokázat ani po poskytnutí potřebné přiměřené součinnosti a pověřený orgán Vězeňské služby nemůže její totožnost zjistit provedením úkonu na místě, je oprávněn předvést ji na PČR.

Potřebnou součinnost ke zjištění totožnosti poskytne pověřený orgán VS služby způsobem a v rozsahu, který nezmaří účel úkonu.

Vyžadování pomoci

Pověřený orgán Vězeňské služby je v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu v rámci prováděného šetření a opatření oprávněn:

- požadovat od orgánů veřejné správy, jakož i od PO a FO věcnou a osobní pomoc, zejména potřebné podklady a informace včetně osobních údajů

- tyto orgány a osoby jsou povinny požadovanou pomoc poskytnout

- nemusí tak učinit, brání-li jim v tom zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti, jedná-li se o plnění jiné zákonné povinnosti

FO tak nemusí dále učinit, pokud by poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou

Pomoc od jiné osoby

Příslušník je při plnění služebních úkolů oprávněn v případě bezprostředního nebezpečí ohrožení života, zdraví nebo majetku požádat každého o pomoc. Kdo byl o tuto pomoc požádán, je povinen ji poskytnout, pokud tím nevystaví vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou, anebo pokud tomu nebrání jiné závažné okolnosti.

Pronásledování a pátrání

Příslušník je povinen:

- pokud mu v tom nebrání jiné důležité okolnosti, bezprostředně pronásledovat osobu prchající z výkonu....
- o prchající osobě Vězeňská služba neprodleně vyrozumí PČR
- využívá operativně pátrací prostředky, podpůrné operativně pátrací prostředky
- operativně pátrací prostředky a podpůrné operativně pátrací prostředky se používají v objektech VS na žádost ministra nebo s jeho souhlasem orgánů k tomu oprávněných podle zvláštních právních předpisů
- pověřené orgány VS služby používají podpůrné operativně pátrací prostředky za podmínek stanovených tímto zákonem v objektech VS k předcházení a odhalování trestné činnosti.

Podpůrné operativně pátrací prostředky

a) zabezpečovací technika

b) zvláštní finanční prostředky

- zabezpečovací technikou se rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení nebo zamezení ohrožení života a zdraví osob nebo k zabezpečení ochrany majetku a vyhledávání radiotelekomunikační techniky v objektech ústavů pro výkon..... , zabránění nedovolené komunikace osob ve výkonu...

- použitím zabezpečovací techniky nesmí být zasahováno do ústavně zaručených práv a svobod

- zvláštními finančními prostředky se rozumí vyčleněné finanční prostředky, které jsou využívány k úhradě některých výdajů v souvislosti s použitím zabezpečovací techniky

- musí být s nimi nakládáno hospodárně a v souladu s jejich účelem

- na nakládání se zvláštními finančními prostředky se nevztahují zvláštní právní předpisy upravující hospodaření s peněžními prostředky státu.

Podpůrné operativně pátrací prostředky

- mohou být použity jen v souladu s účelem výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody
 - nesmí omezovat práva jiných osob, zejména osob ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, nad míru nezbytně nutnou
 - nesmí být použity při styku mezi osobou ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody a jejím obhájcem.
-

Donucovací prostředky

- pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách VS, ve věznici pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva, v zařízeních mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb a v blízkosti střežených objektů.

Jednotlivé donucovací prostředky

- maty, chvaty, údery a kopy sebeobrany
- předváděcí řetízky
- pouta
- poutací popruhy
- pouta s poutacím opaskem
- slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek
- obušek nebo jiný úderný prostředek
- služební pes
- vodní stříkač
- zásahová výbuška
- expanzní zbraně
- úder střelnou zbraní
- hrozba střelnou zbraní
- varovný výstřel
- vytlačování štítem
- vytlačování vozidlem
- prostředek k zamezení prostorové orientace.

Povinnosti příslušníka při použití DP

- rozhoduje, který z DP použije podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného služebním zákrokem.

je přitom je povinen dbát, aby použití DP bylo přiměřené účelu zákroku a aby jím nebyla způsobena újma zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti protiprávního jednání

- při předvádění osoby výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody mimo objekt ústavu lze použít DP (pouta, řetízky a pouta s poutacím opaskem) bez splnění podmínek

- příslušník je oprávněn je použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné

- je-li vzhledem k předchozímu chování obviněného, chovance nebo odsouzeného důvodná obava, že by se mohl chovat násilným způsobem, lze při jeho předvádění použít donucovací prostředky uvedené bez splnění stanovených podmínek.

- příslušník je oprávněn takové DP použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné

- příslušník je oprávněn omezit volný pohyb osoby, která fyzicky napadá příslušníka nebo jinou osobu, ohrožuje vlastní život, poškozují majetek nebo se pokusí o útěk, připoutáním k vhodnému předmětu, zejména pomocí pout

- toto omezení musí být ukončeno v okamžiku, kdy je zřejmé, že osoba takové jednání nebude opakovat, nejdéle však po uplynutí 2 hodin od okamžiku připoutání

Použití střelné zbraně

Příslušník je oprávněn při plnění svých úkolů použít střelnou zbraň jen výjimečně, aby:

- a) v případě nutné obrany odvrátil přímo hrozící nebo trvající útok proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby
- b) překonal odpor směřující ke zmaření služebního zákroku, pokud jej nemůže překonat jinak a nedokončení zákroku by ohrozilo život nebo zdraví jiné osoby
- c) zamezil útěku osoby ve výkonu ... ze střeženého objektu nebo při eskortě, kterou nelze zadržet jiným způsobem
- d) odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo od útoku upuštěno
- e) zneškodnil zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.

Povinnosti při použití zbraně

- použití střelné zbraně je přípustné jen tehdy, jestliže by použití donucovacích prostředků bylo zřejmě neúčinné
- před použitím střelné zbraně v případech uvedených výše je příslušník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito střelné zbraně
- od výzvy s výstrahou může příslušník upustit pouze v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zárok nesnese odkladu
- při použití střelné zbraně je příslušník povinen dbát nutné opatrnosti, aby zejména neohrozil život nebo zdraví jiných osob a aby co nejvíce šetřil život osoby, proti níž zakročuje.

Omezení při použití donucovacích prostředků a střelné zbraně

Při služebním zákroku nelze proti:

- těhotné ženě
- osobě vysokého věku
- osobě se zjevným zdravotním postižením
- osobě zjevně mladší 15 let

použít úderů a kopů sebeobranou, pout s poutacím opaskem, slzotvorných, elektrických nebo jiných obdobně dočasně zneschopňujících prostředků, obušku a jiného úderného prostředku, služebního psa, vodního stříkače, zásahové výbušky, expanzní zbraně, úderu střelnou zbraní, varovného výstřelu a střelné zbraně

proti:

- ženě použít služebního psa, elektrického nebo jiného obdobně dočasně zneschopňujícího prostředku a střelné zbraně
- to neplatí, pokud útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví příslušníka nebo jiné osoby anebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak

Povinnosti příslušníka po použití DP a střelné zbraně

- jestliže při použití donucovacího prostředku nebo střelné zbraně došlo ke zranění osoby, je příslušník povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout jí první pomoc a zajistit její lékařské ošetření a sepsat o použití donucovacího prostředku záznam
- každé použití DP nebo střelné zbraně je příslušník povinen bezodkladně oznámit svému nadřízenému
- uvedená ustanovení se neužijí v případě, že DP byl použit v rozsahu upraveném v obecném použití DP

Služební zákroky pod jednotným velením

- o použití donucovacích prostředků a střelné zbraně rozhoduje velitel zásahu
- za podmínek uvedených v tomto zákoně velitel zákroku
- na něj přecházejí povinnosti, které mají jinak po použití donucovacího prostředku a střelné zbraně jednotliví příslušníci.

Pořizování záznamů

- VS může, je-li to nezbytné pro plnění jejich úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se v objektech a prostorách jí spravovaných a střežených.
- VS může k pořizování záznamů stálé automatické technické systémy
- VS informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejní

Povinnosti a oprávnění příslušníka při plnění úkolů justiční stráže

- příslušník, který vykonává službu justiční stráže, má povinnosti a oprávnění uvedené zákoně
- při doručování písemností soudu a státního zastupitelství a při provádění dalších úkonů je oprávněn zjišťovat totožnost osob, vůči nimž úkon směřuje
- příslušník, který vykonává službu justiční stráže, je oprávněn činit i jiná nezbytná opatření k zajištění pořádku a bezpečnosti v budovách soudů, státního zastupitelství a ministerstva, jakož i v jiných místech činnosti soudu a ministerstva a plynulého a nerušeného průběhu soudního řízení.
- při plnění svých úkolů je justiční stráž podřízena příslušnému řediteli vazební věznice nebo věznice a řídí se pokyny předsedy soudu, ředitele správního útvaru soudu, předsedy senátu, vedoucího státního zástupce, případně jiného pověřeného zaměstnance soudu, státního zastupitelství nebo ministerstva.

Spolupráce s předsedou senátu

a) provádí rozhodnutí o vykázání konkrétních osob z jednací síně nebo jiného místa činnosti soudu, jakož i o vyklizení takových prostor

b) chrání úřední a další osoby přítomné v jednací síni nebo jiném místě činnosti soudu před fyzickými útoky

c) vykonává pořádkovou službu při vstupu do jednací síně, pokud bylo rozhodnuto o vyloučení veřejnosti nebo bylo přijato opatření proti přeplňování jednací síně

Na pokyn ostatních osob justiční stráž zejména:

a) zabraňuje vstupu nepovolaných osob do určených prostor

b) zabezpečuje přepravu cenností v úschově soudu nebo státního zastupitelství a přepravu vyšších peněžních částek,

c) zajišťuje doručování písemností soudu nebo státního zastupitelství v případě, že tento způsob doručení nařídil předseda senátu nebo státní zástupce

d) poskytuje doprovod zaměstnancům soudu a státního zastupitelství a poskytuje jim ochranu při jejich úkonech prováděných mimo budovu soudu nebo státního zastupitelství.

Další činnosti justiční stráže

- bez pokynu oprávněné osoby provede justiční stráž služební zákrok jen tehdy, jestliže zákrok nesnese odkladu a pokynu oprávněné osoby nelze dosáhnout

- justiční stráž poskytuje v budovách soudů, státních zastupitelství nebo v jiných místech činnosti soudů nebo státních zastupitelství podle pokynů předsedy senátu nebo vedoucího státního zástupce ochranu svědkům, jejichž totožnost a podoba má být utajena

- v případě potřeby může příslušník, který vykonává službu justiční stráže, vyrozumět nejbližší útvar PČR a požádat o součinnost.

Držení a používání nebezpečných látek a věcí

VS je oprávněna pro účely výuky, výcviku, zkoušek, expertizní a znalecké činnosti nebo pro výkon jiné činnosti v rámci plněného úkolu nabývat, držet, přechovávat a používat nebezpečné látky a věci. Nebezpečnými látkami a věcmi se pro účely tohoto zákona rozumějí zejména omamné a psychotropní látky a jedy

Vězeňská služba je povinna

- a) přijmout opatření k zamezení neoprávněného nebo nahodilého přístupu k nebezpečným látkám a věcem a k zamezení jejich neoprávněného použití
- b) vést evidenci nebezpečných látek a věcí
- c) vést dokumentaci technicko-organizačních opatření k zajištění ochrany nebezpečných látek a věcí a k eliminaci rizik z jejich povahy vyplývajících.

Vedení evidence osob ve výkonu

Evidence osob ve výkonu zabezpečovací detence, vazby a výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky obsahuje:

a) údaje převzaté z rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení oznámených VS

b) údaje umožňující určení totožnosti každé osoby ve výkonu zabezpečovací detence a uvězněné osoby

c) údaje o průběhu výkonu zabezpečovací detence, vazby nebo trestu odnětí svobody včetně údajů o přesném místě a době, kdy taková osoba vykonávala zabezpečovací detenci, vazbu nebo trest odnětí svobody, přehledu o udělených odměnách a uložených kázeňských trestech a údajů o výsledcích zdravotních prohlídek.

Výjimky ve zpracování údajů

- a) ke zpracování osobních údajů v této evidenci není třeba souhlasu osoby, jíž se údaje týkají,
- b) VS nemá povinnost informovat osobu, jíž se údaje týkají, o obsahu své evidence,
- c) k předání osobních údajů z této evidence do jiných států, pokud se tak děje v rámci spolupráce v trestních věcech uskutečňované na základě vyhlášené mezinárodní smlouvy, kterou je ČR vázána, není nutný předchozí souhlas Úřadu pro ochranu osobních údajů,
- d) osobní údaje se v evidenci uchovávají nejméně 10 let od propuštění osoby, které se tyto údaje týkají, z výkonu zabezpečovací detence, vazby nebo trestu odnětí svobody.

Poskytování údajů

a) orgánům činným v trestním řízení a zpravodajským službám ČR

b) soudům a státním zastupitelstvím při výkonu jejich další působnosti a zpravodajským službám ČR

c) správním orgánům a Rejstříku trestů, pokud je potřebují pro svou činnost

d) jiným osobám, pokud na poskytnutí informace osvědčí právní zájem a jejímu sdělení nebrání zvláštní zákon

Žadatel, který má zřízenou datovou schránku, podává žádost prostřednictvím datové schránky

Kooperace ministerstev

VS poskytuje MV pro účely evidence a pro účely ověření totožnosti osoby ve výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody ze základního registru obyvatel o subjektech údajů referenční údaje, kterými jsou

- a) příjmení
- b) jméno, popřípadě jména
- c) adresa místa pobytu
- d) datum, místo a okres narození
- e) u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil
- f) datum, místo a okres úmrtí
- g) jde-li o úmrtí, subjektu údajů mimo území ČR, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo
- h) je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí
- h) státní občanství, popřípadě **více státních občanství**

Výpis z evidence Rejstříků trestů

- VS je oprávněna pro účely evidence vyžádat si opis z evidence Rejstříku trestů podle zvláštního právního předpisu
- ~~žádost o vydání opisu z evidence Rejstříku trestů a opis z evidence Rejstříku trestů se~~ předávají v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup
- neskončilo-li trestní stíhání, ve kterém byl obviněný ve vazbě, pravomocným odsouzením, může VS osobní údaje takové osoby poskytovat jen s jejím souhlasem
- z poskytovaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu
- VS je pro účely správy placení pohledávek oprávněna požadovat z agendových informačních systémů o důchodech a o výsluhových příspěvcích vojáků a příslušníků bezpečnostních sborů poskytnutí údaje, zda osoba ve výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody je poživatелеm důchodu nebo výsluhového příspěvku, a to způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup
- VS neposkytuje podle zvláštního právního předpisu údaje vedené pro účely evidence podle informace, které souvisí s ochranou a obranou objektů, ve kterých je vykonávána zabezpečovací detence, vazba a trest odnětí svobody, o vozidlech užívaných k přepravě vězněných osob a o způsobu a rozsahu ochrany a střežení osob

Další kompetence VS

- VS spolupracuje při plnění svých úkolů zejména s ozbrojenými bezpečnostními orgány České republiky, s dalšími orgány státu, s orgány obcí a s obdobnými institucemi v zahraničí
- případě, že v ústavu pro výkon zabezpečovací detence, ve vazební věznici nebo věznici vznikne mimořádná situace a VS nemůže zajistit pořádek a bezpečnost v těchto místech vlastními prostředky, může VS požádat o zásah PČR
- příslušníci mohou být povoláni vládou k plnění úkolů PČR, pokud síly a prostředky PČR nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou
- příslušníci při plnění těchto úkolů mají oprávnění a povinnosti jako příslušníci PČR podle zvláštního právního předpisu
- vězeňská služba užívá zvláštní barevné provedení a označení služebních vozidel